

Nordlandsforum 2.-3. november

Ytringsfrihet og varsling

CASE:

Marit startet som lærer ved Lia barneskole for ti år siden. Dette var første jobben etter endt lærerutdanning. Hun ble oppfattet av kollegaer og leder som en engasjert og dyktig lærer.

Marit opplevde at arbeidstiden ikke strakk til for å få alt så bra som hun opplevde det måtte være. Hun jobbet derfor mye utover ordinær arbeidstid - i kvelder og i helgene, for å få tid til å lage det hun mente var gode opplegg for den kommende skoledagen.

Etter hvert begynte hun å få søvnproblemer, som igjen ledet til sykemelding. I perioden på ti år hadde hun tre langvarige sykemeldingsperioder på nærmere ett år, i tillegg til mye kortvarig sykefravær.

Alle lovpålagte dialogmøter ble gjennomført, men Marit opplevde over tid at rektor ikke viste forståelse for hennes situasjon. Rektor på skolen var en voksen dame med stor arbeidskapasitet, hun sendte mye e-poster på kveldstid til de ansatte, og brukte selv helger og kvelder til å arbeide. Rektor sa ikke noe direkte negativt om Marits søvnproblemer, men Marit opplevde at rektor i liten grad viste forståelse for Marits situasjon.

Da Marit kom tilbake på arbeidet etter endt sykemeldingsperiode var hun på ny klar for å gi alt for elevene og arbeidet. Hun overtok en klasse hvor flere av barna hadde store utfordringer, som gikk ut over deres egen opplæring og andre barns opplæring. Marit mente at klassen trengte en ekstra lærer/ansatt for å håndtere disse elevene. Rektor avviste dette, og mente at klassen ikke trengte en ekstra lærer/ansatt, og uansett var det ikke penger på budsjettet til dette.

Marit opplevde at søvnproblemene oppstod på ny. Hun tenkte på elevene og den manglende undervisningen de fikk. Hun begynte nå å se en sammenheng mellom søvnproblemene og rektoren på skolens lederstil.

Marit bestemte seg for å sende et varsel på rektorens lederstil i samsvar med kommunens varslingsrutiner. I varselet fremhevet hun:

- liten veiledning og støtte i hverdagen fra leder i tiden som nyutdannet lærer
- stort arbeidspress som førte til at hun arbeidet langt ut over normal arbeidstid og dermed søvnproblemer som førte til sykdom – rektor var årsaken til hennes sykdomssituasjon
- lite forståelse fra rektor for søvnproblemene – opplevde at rektor «så ned på henne» for søvnproblemene
- for lite tilrettelegging

Under overskriften: **UFORSVARLIG LITE TID TIL OPPLÆRING I KLASSE 2A** beskrev hun uenigheten mellom henne og rektor om en ekstra pedagog i klassen. Marit beskrev at flere av barna i klassen hadde så store behov at det var nødvendig med en ekstra ansatt til stede i klasserommet. Deretter beskrev Marit hvordan hun hadde forsøkt å ta dette opp med rektor som bare hadde avvist dette!

Avslutningsvis skrev Marit at som en følge av rektors beslutning fikk ikke elevene i dagens situasjon ikke den opplæringen de hadde krav på.

DISKUTER I GRUPPER:

- **Faller det Marit varsler om inn under arbeidsmiljølovens varslingsregler, kritikkverdige forhold?**

Bestemmelsen i arbeidsmiljøloven § 2 A-1 lyder:

«1) Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet. Innleid arbeidstaker har også rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten til innleier.

2) Med kritikkverdige forhold menes forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet, for eksempel forhold som kan innebære:

- a) fare for liv eller helse*
- b) fare for klima eller miljø*
- c) korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet*
- d) myndighetsmisbruk*
- e) uforsvarlig arbeidsmiljø*
- f) brudd på personopplysningssikkerheten.*

3) Ytring om forhold som kun gjelder arbeidstakers eget arbeidsforhold regnes ikke som varslings etter kapitlet her, med mindre forholdet omfattes av andre ledd.»

- **Hvis vi forutsetter at noe av det Marit varslet om faller inn under varslingsreglene, ville dere ha anbefalt Marit å benytte seg av varslingsreglene? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvilke råd ville dere ha gitt til Marit om hva hun burde gjøre hvis hun kom til dere før varselet ble sendt inn?**
 - **Er det noen utfordring med å varsle om slike forhold som Marit varslet om?**